

Handläggare Frida Kallenbach
Telefon +46-72-467 34 08
E-post frida.kallenbach@regionstockholm.se

Handlingsplan, Förlängd säsong i Stockholms skärgård 2030

För att Stockholmsregionen ska nå den uttalade visionen i RUFSS 2050 om att vara Europas mest attraktiva storstadsregion behöver möjligheterna till att bo och verka i Stockholms landsbygd och skärgård stärkas. Med dess unika natur är Stockholms skärgård ett attraktivt besöksmål hos såväl inhemska som internationella besökare. Däremot råder det obalans över året. Obalansen påtalas även i RUFSS2050, där det framgår att skärgårdens värden bör tillgängliggöras även andra tider på året än under högsäsongen. Av den anledningen har Region Stockholm tagit fram en handlingsplan för hur säsongen i skärgården kan förlängas med en månad 2030.

Utförandet av handlingsplanen är komplext. Eftersom samtliga insatsområden har bäring på varandra, behöver dess föreslagna åtgärder utträttas parallellt av en bredd av aktörer. Utförandet kommer dels att genomföras övergripande utifrån handlingsplanens åtgärder. För att skapa handlingskraft kommer arbetet även genomföras i pilotform i syfte att utveckla metoder. Att arbeta i pilotform syftar till att kunna testa och i liten skala prova insatser som ligger i linje med de insatsområden, den riktning och de åtgärder som slås fast i handlingsplanen för förlängd säsong i Stockholms skärgård 2030. Genom arbetsmodellen att arbeta i pilotform kan handlingsplanens åtgärder skapa konkret handling och uppnå snabbare resultat. Modellen kan även skapa goda exempel på arbetsätt som så småningom kan spridas till fler som har förutsättningar att driva en säsongsförlängning. Arbetet ska utgå från platsens unika förutsättningar, utmaningar och behov samt gynna och involvera lokalbefolkningen. Arbetsättet ska vidare skapa hållbar utveckling och attraktiva platser för både boende, besökare, företag och främja investeringar.

Sandhamn är den första platsen i pilotform. Region Stockholm bjöd den 28 maj in till ett uppstartsmöte.

Läs handlingsplanen här: [Förlängd säsong i Stockholms skärgård 2030. Handlingsplan - Region Stockholm](#)

2024-06-20

RS

Uppstartsmöte Sandhamn 2024-05-28

Närvarande:

Sandhamnsaktörer

Magnus Woxén - KSSS

Peter Blom - Sandhamns Företagarförening, Sandhamn Next

Robert Cygnaeus - Sandhamns vänner, Sandhamn Next

Jeanette Florin - Dykarbaren/ Sandhamns Företagarförening

Marcus Wallen - Sandhamn seglarhotell

Johanna Wallen - Sandhamns seglarhotell

Camilla Bring - Sands hotell

Peder Strauss - Sandhamnsguiderna

Stefan Petersson - Eknö hemman, ordförande

Caroline Wedberg - Westebergs livs

Pelle Lydmar - Entreprenör

Erik Hallengren – Sandhamns Vårdshus

Region Stockholm

Frida Kallenbach – Region Stockholm, Tillväxt

Anna Bohman Enmalm – Region Stockholm, Tillväxt

Liz Nordström - Region Stockholm, Tillväxt

Fanny Pettersson - Region Stockholm, Finansiering

Robert Nordevi - Trafikförvaltningen

Värmdö kommun

Anna Gabrielsson - Värmdö kommun, projektledare skärgårdspaketet

Ulla Rådling - Värmdö Kommun, Näringslivschef

Kristin Jörnsved - Värmdö kommun, Näringslivsstrateg

Samverkansorganisationer

Marie Östblom – Stockholm Archipelago

Nilla Söderqvist- SIKO

Södertörns Högskola

Paulina Rytkönen - Södertörns högskola/ Ö-rådet

Tommy Larsson Segerlind - Södertörns högskola/ Ö-rådet

2024-06-20

RS

Agenda

- 13.00- 13.10 Välkomna och presentationsrunda
- 13.10.- 13.20 Handlingsplan, Förlängd säsong i Stockholms skärgård 2030 och platsutveckling i pilotform
- 13.20-13.30 Handlingsplan Landsbygd- och skärgård
- 13.30-13.40 Finansieringsmöjligheter
- 13.40-14.00 Sandhamn Next
- 14.00-15.00 På gång på Sandhamn kopplat till den strategiska utvecklingen, Workshop
- 15.00-15.15 Avslut och summering

Plats: Sandhamn Seglarhotell

Presentationer skickas ut i sin helhet.

Frågor/diskussion

- Definition av glesbygd. Att definieras som glesbygd medför bland annat nedsatt arbetsgivaravgift och vissa statliga stöd. Vem driver frågan? Driva opinion mot den nationella nivån?
Svar från Paulina Rytkönen: Tillväxtverket har kontaktat Södertörns högskola kopplat till frågan. EU saknar politik för skärgården, medför beslut som inte alltid fungerar för skärgården.
Skärgårdarnas Riksförbund, European Small Islands Association – gå in med önskemål om policyutredning.
- Inspel från SIKO. Svårt att det måste finnas pengar för att få pengar. Hjälp att söka och hjälp att grundfinansiera. Leader Stockholmsbygd. Även om man har en bra idé behövs sedan kapacitet för att bedriva projekt – ekonom, kommunikatör. Hitta ngn som kan stötta med dessa kompetenser. SIKO, Nilla tillägger - behovet kring förskottsutbetalning – förut var detta räddningen under Bredbandsutbyggdanden för att klara likviditeten. Nu kommer vi inte med i matchen. Ramprojekt med kommunen – samverka med kommun? Moment 22, hur kan vi komma vidare?
- Likviditetsfinansiera. Går inte att driva stora projekt med ideella krafter. Byalagspeng – som finns i vissa kommuner. Projektstöd eller investeringsbidrag – svårigheten för Region Stockholm är att kunna ge investeringsstöd.

2024-06-20

RS

- Tommy Larsson-Söderlind (Södertörns Högskola) studie – de som lyckades civilsamhällesorganisationer som orkade driva. Någon sorts starkare finansiär. Tex Utö – företagarföreningen drev vissa, sen vårdshuset som finansierade + duktig projektledare.
- Halvtidstjänst finansierad av dåvarande ägare av Seglarhotellet – Sandhamns varumärke profiteras på. Besöksfinansierad.
- Inspel från Sandhamnsguiderna: Landstigningsavgift – på besök en turistskatt 1-2 euro per bädd. Ca 150 000 besökare per år. Slitaget på ön ganska stort. Hemman betalar idag renhållning på ön, städning av ön, då hela ön är privat. Städa badstränder kostar 350 000 kr /år. Finns andra finansieringslösningar än rena bidrag.
- Skulle kunna finansiera platsutvecklare på ön. Åre har personal som arbetar heltid med att söka finansiering.
- Paulina – hur pandemin påverkade öar i Sverige – studerade noggrant hur besökarna upplevde sina besök, vad gjorde att det fungerade. Besöksnäringen på ön – en dålig recension slår ut på hela ön. Kom överens på plats, gemensam överenskommelse på grundservice nivå och hur man ska samarbeta - samarbetet mellan bo och göra! Kan göra att man hittar grundfinansiering – lägg på 10kr /natt för att finansiera. Ger genomslag på hur besökare upplever platsen och vill komma tillbaka.
- Föreningarna upplevde att det var svårt att genomföra förändringar som efterfrågades. Otydlighet i dialogen
- Idag ca 120–130 bofasta året runt, medelålder 53 år. Problem som långsiktigt kan utarma service.
- Konsekvenskedjor – om man inte löser vattenfrågan kommer inte något vidare. Ytterskärgårdens enda tätort. Skolan – förskola som till och med har svårt att lösa bostadsfrågan för lärare. När direktbåtarna slutar gå då går det inte att få bäring längre.
- Avsaltningsanläggning KSSS på ön bredvid – få in det i vattensystemet några veckor per år. Sophantering.

2024-06-20

RS

- Varför ska Sandhamn /stavnäs plocka upp folk på varenda brygga 98 procent åker från Sandhamn, ha hellre små båtar som tar de små bryggorna.
- Hur kan vi få fler att hyra ut sin bostad när man inte är här.
- Vardagen, hur kan vi utveckla en bra vardag för de som jobbar på ön.
- Bättre tillgång vid större evenemang. Sandhamns Marina Kluster (Baltic Sea Summit 2025, haft möten med Stockholms handelskammare, önskar att det är något som händer årligen. Hjälp och råd att finansiera projektledare för att komma vidare.
- Viktigt med tillgängligheten direkt från stan – åka via stavnäs är inte så högt upp för besökare. Också för boende – blir mer attraktivt att bo på Sandhamn.
- Kan vi ha en testperiod med direktbåt från stan till Sandhamn
- Fråga från Robert Nordevi till deltagarna på plats: Fossilfri tillgänglighet? Läger besökarna stor vikt vid detta? Svar från KSSS och rep Sandhamn Next: Vi är inte där än. Det som är fulla båtar på sommaren, stora långsamma båtar som inte möjliggör pendling. Tidsaspekt och frekvensaspekt är viktigare än fossilfritt. Mikaela Haga – TF – tidtabellsplaneringen – varför ska vi som åker från Sandhamn plocka upp vid massa andra öar... Små båtar kan ta småbryggorna. 98% åker ju hela vägen. Varför inte ha slot-tider så det blir frekvens. I fjol gick alla samtidigt med fem minuter mellan. Hitta sätt att ta sig till stan på en timme. Två dagar i stan med bra transport. Många turer har fler besättning än besökare.
- Ta bort alla småbryggor - Gör trafiken direkt för skärgårdsborna kopplat till kärnöarna.

Workshop redovisning

Frågeställningar:

1. Vad innebär en säsongsförlängning för Sandhamn?
2. Identifiera topp fem prioriterade insatser!
3. Vad kan Region Stockholm göra för att stödja utvecklingen?

2024-06-20

RS

4. Hur vill vi jobba vidare tillsammans, gemensamt ansvarstagande utifrån respektive parts roll och rådighet?
5. Hur kan vi följa upp arbetet?

Grupp 1 (Kristin Jörnsved rapporterade)

Vad innebär säsongsförlängning för Sandhamn?

För Sandhamn innebär att förlänga säsongen i oktober månad, men även att hitta nya säsonger är önskvärda utifrån våra årstider och det unika med det. Året runt! Maj till september redan är högsäsong.

Topp fem prioriterade insatser:

- Utgå från kundens behov. Enkelt att planera sin resa utifrån kundens behov.
- Transporter: parkering enkelt, på flera språk bland annat engelska. (båttrafik, kollektivtrafik, parkeringar, osv).
- Öppna boendalternativ + bostäder för personal.
- Det måste finnas ett utbud att uppleva saker, äta, bo med mera.
- Marknadsföra, nå ut med utbudet är viktigt. Paketera → Boka

Vad kan du Region Stockholm göra?

Faciliteterna samt sprida exempel på möjligheter till finansiering som finns. Den här typen av samverkansforum är bra, man behöver skapa samsyn, bra att aktörerna som deltar har mandat, kan även behöva involvera nationella aktörer.

Hur vill vi jobba vidare tillsammans...

- Samverkan
- Mötesplatser att tillsammans utveckla, driva utvecklingen ihop.
- Skapa samsyn
- De som är med har mandat för att driva utvecklingen
- Involvera den nationella nivån/politiken, ex glesbygdsfrågan.

Grupp 2 (Pelle Lydmar rapporterade)

Det krävs många olika saker.

Vad gäller säsong och ser man gärna helt år, året runt öppet helst, kanske inte januari och februari då det är dyrt att värma upp, men resten av året. Vi måste bli bättre på paketering så att vi inte säljer "a la carte utflykt" utan är duktiga på att paketera vad vi säljer. Vi måste förstå gästen, prata samma språk som gästen, få gästen att kunna identifiera sig. Ett bra exempel är Verbier, den lilla vintersportorten i Schweiz, som har utvecklat Verbier

2024-06-20

RS

Festival & Academy och har ett framgångsrikt samarbete med den filharmoniska orkestern. Pelle har tagit kontakt med Stefan Forsberg som är konserthuschef och VD för Stockholms Konserthusstiftelse och Kungliga Filharmonikerna för ett eventuellt samarbete med kungliga filharmonikerna i skärgården. Goda transporter är avgörande i skärgården.

Vad innebär en säsongsförlängning för Sandhamn?

- Internationella målgrupper – göra Sandhamn lönsamt – paketera
- Kraftsamla /tillsammans

Topp fem prioriterade insatser:

- Kommunera destinationen
- Paketera innehållet
- Service/Värdskap
- Evenemang
- Vardagen – en bra vardag för fler boende och för att förbättra möjligheten att rekrytera erfaren personal

Vad kan Region Stockholm göra?

- Logistiken/infrastrukturen – mindre båtar, direktbåtar
- Nationellt & Internationellt – nå målgrupper

Grupp 3 (Erik Hallengren rapporterade)

Vad innebär en säsongsförlängning för Sandhamn?

Börja med oktober ut, och förlänger säsongen utifrån det. Utbudet är också väderberoende, kan vara utmaning.

Vad gäller transporter borde det gå enklare att ta sig till Sandhamn från Stockholm city. Cinderella båtarna går från Stockholm city, men börjar först gå 16 juni och går bara vardagar. Pendlingsbåtar in till Stockholm city skulle behövas för ett levande samhälle med fler fastboende, vilket behövs för en lyckad säsongsförlängning.

- Skapa förutsättningar för vår personal vardagen kommer gagna företagandet och förlängningen. Under covid hade ett högre antal som bodde ute i sina hus, ett levande samhälle. Skapa möjligheter för fler att bo på ön ett levande samhälle
- Skapa förutsättningar för boenden – nu skramlar alla på varje sängplats de kan få tag på. De som finns idag fungerar för studenter tex men inte för den kompetenta personal som behövs.

2024-06-20

RS

- Samla det här och föra frågorna och tydliga mot kommunen, Waxholmsbolaget, Regionen kan samordna och vara en ledande kraft.

Vad kan Region Stockholm göra för att stödja utvecklingen?

Samla aktörerna och tydliggöra ansvarsfördelningen.

Grupp 4 (Jeanette Florin rapporterade)

Vad innebär en säsongsförlängning för Sandhamn?

Livskraftigare samhälle året om. Attraktivare året runt destination.

Topp 5 prioriteringar:

- Vattenförsörjning: Möjlighet att använda avsaltat vatten i befintligt VA-system → undanröja problem med fler bygglov, utveckling etc.
- Turtätheten behöver förbättras och båtarna behöver gå från Stockholm city.
- Logistik – Turtäthet. Gods, besökare, pendlare. Dialog privata aktörer + Waxholmsbolaget.
- Direktbåtar från Stockholm City = väsentligt för besöksnäringens säsongsförlängning.
- Hur får vi resurshjälp?
- Landsstigningsavgift ”trängselavgift” för att finansiera städning och underhåll av slitage, destinationsutveckling. Kan ge underlag för att medfinansiera projektstöd. Infrastrukturavgift = Trafikverket (Sandhamns brygga v/s Värmdö kommun).
- Glesbygdsdefinition: Finansiera högre kostnadsläge att vara verksam i skärgården.

Dialog Mellan privata transportörer och Waxholmsbolaget behövs.

Infrastrukturavgift skulle behöva införas juni till augusti, sprida turerna när människor behöver åka. Arbeta för att nationellt ändra klassificeringen till glesbygd för skärgården då man har högt kostnadsläge, för att få ner arbetsgivaravgifterna, detta skulle underlätta en säsongsförlängning.

Man vill nå fler besökare inte bara resursstarka.

Vad kan Region Stockholm göra för att stödja utvecklingen?

Fortsätta dialogmöten som detta är bra och behövs. Tydlighet i projektet:

Nästa möte blir uppföljning, hemläxa. Utveckla destinationstänket.

Hur vill ni jobba vidare tillsammans...

Både näringsidkare och föreningar /andra aktörer har destinationstänk.

2024-06-20

RS

Hur följa upp fysiska träffar?

Fortsätta ha möten regelbundet 1-2 gr per år. Följa upp ”actionpunkter”.

Hybrid möten kan hållas ibland.

Trafikverket har i uppdrag att se över sina kajer intressant att följa. En kontaktperson som i skärgårdspaketet är bra.

Uppföljning efter mötet

Region Stockholm sammanställer inspelen från diskussionerna och workshopen, för att sedan förankra underlaget med deltagande aktörer. När samsyn för det första underlaget finns, kommer Region Stockholm att analysera underlaget och ta fram ett förslag på plan med aktiviteter och avstämningar. I det arbetet ingår att identifiera vilka frågor Region Stockholm kan åta sig att driva.

Robert Cygnaeus stämmer av vem som blir kontaktperson på Sandhamn. Kontaktperson blir Peter Blom, även kontaktperson gentemot Värmdö kommun och skärgårdspaketet.